Societatea de cultură «Transnistria»

RECENT Guvernul Republicii Moldova a înregistrat Societatea de cultură «Transnistria» — organizație benevolă de masă a cetățenilor republicii, originari din raioanele transnistriene și a populației localităților din stînga Nistrului.

Programul de activitate al Societății fixează drept scop principal al ei susținerea flăcării conștiinței de neam a băștinașilor transnistrieni, unitatea cu întregul popor al țărișoarei noastre — Moldova, cît și cu toți consîngenii etniei noastre de pe alte meleaguri, promovarea culturii naționale, consolidarea legăturilor de bună vecinătate cu reprezentanții celorlalte etnii conlocuitoare.

Întrunindu-i pe originarii din localitățile transnistriene, stabiliți în prezent în orașele și raioanele republicii, cît și pe toți oamenii de bună credință din stînga Nistrului, Societatea de cultură «Transnistria» exprimă aspirațiile unui neam, care secole la rînd a conlocuit pe acest străbun pămînt moldav. Membrii Societății își vor îndeplini misiunea de culturalizare a populației transnistriene (în sensul larg al cuvîntului) prin organizațiile sale primare, secții, cenacluri, filiale etc., purtînd în inimă sentimentul de unitate a întregului popor moldovenesc.

Statutul Societății indică scopurile ei principale: lupta pentru păstrarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, revitalizarea spirituală și națională a moldovenilor transnistrieni și a conaționalilor lor, contribuția la studierea și propagarea trecutului istoric al Transnistriei, aportul la soluționarea problemelor culturale, sociale și economice ale transnistrienilor, studierea, restabilirea și valorificarea tradițiilor naționale ale moldovenilor transnistrieni, precum și ale conaționalilor lor.

Întru realizarea scopurilor și sarcinilor sale de program Societatea va pregăti și prezenta organelor supreme ale puterii de stat din republică, cît și organelor locale proiecte de acte legislative și hotărîri privind soluționarea problemelor de ordin spiritual, social-politic și economic ale transnistrienilor, va participa activ la pregătirea și publicarea materialelor privind istoria și prezentul Transnistriei, la organizarea manifestărilor publice, procesiunilor, festivalurilor, adunărilor sătești, serbărilor populare.

În răstimpul scurt de după constituirea Societății, din inițiativa ei au fost întreprinse turnee concertistice ale ansamblului academic «Joc» prin satele Butor, Teiu, Crasnaia Gorca, Carmanova, raionul Grigoriopol, Capagaș, Pervomaisc, Tîrnauca, Crasnoe și Parcani, raionul Slobozia. Pe viitor Societatea preconizează organizarea de turnee concertistice prin satele transnistriene și ale altor colective de artiști profesioniști din republică, întîlniri cu scriitori de vază, savanți, alte acțiuni de ordin cultural.

Executivul Societății a inițiat un șir de măsuri privind celebrarea vestitului muzician și lăutar, originar din Dubăsari, Gheorghe Murgu, activitatea căruia în Transnistria prin anii 30—40 a fost legendară și a îmbogățit patrimoniul cultural al neamului, rămînînd un Barbu Lăutaru al Transnistriei.

Societatea acordă ajutor substanțial organelor locale din satele Mălăiești, Teiu și Tocmagiu, care anul acesta vor comemora respectiv 450 și 200 ani de la înființare.

Se știe, că locuitorii rurali din stînga Nistrului mai mult ca oricine au avut de suferit în urma dezrădăcinării timp de decenii a credinței creștine. Deci o direcție de activitate a Societății va constitui-o acordarea de ajutor comunităților creștine de aici la procurarea proiectelor pentru reconstrucția clădirilor fostelor biserici sau construcția unor noi lăcașe bisericești. Societatea deja a acordat acest ajutor sătenilor din Cocieri, Coșnița, raionul Dubăsari, și Mălăiești, raionul Grigoriopol.

Cu concursul Societății «Transnistria» au fost organizate un șir de excursii și călătorii, cu țelul de a se face schimb de experiență, în România a grupurilor de elevi, învățători de istorie, de limbă română din satele Ofatinți, Jura, raionul Rîbnița, Coșnița, raionul Dubăsari, Delacău, Speia, Mălăiești din raionul Grigoriopol.

Un capitol aparte al activității Societății îl constituie acordarea de ajutor necesar consîngenilor din localitățile populate de moldoveni ale regiunilor Odesa și Kirovograd întru păstrarea și dezvoltarea culturii, limbii, tradițiilor în cadrul acordului, încheiat recent între Președintele Republicii Moldova și Președintele Sovietului Suprem al Ucrainei, domnii M. Snegur și L. Cravciuc, la Kiev. Se știe că în localitățile sătești din aceste regiuni populația de moldoveni pe parcursul a peste două secole a fost adusă la o stare de deznaționalizare dezastruoasă. Practic au fost închise toate școlile cu limbă maternă, moldovenii sînt rupți de la cultura lor națională, în biblioteci lipsește literatură în limbă maternă nu numai cu grafie latină, ci și cu cea chirilică.

Executivul Societății face apel către toți oamenii de bună credință din republică, către băștinașii transnistrieni de pretutindeni să se încadreze plenar în activitatea Societății, să creeze la fața locului (nu numai în localitățile rurale din Transnistria, dar și din alte orașe și raioane ale republicii), organizații primare și grupuri de sprijin ale Societății, să acorde Societății susținere financiară prin donații particulare și colective, vărsate la contul ei 3700383 «Moldsotbanc» or. Chișinău.

T. TABUNȘCIC,
vicepreședinte al Societății culturale «Transnistria».